

DAILIŲJŲ MEDŽIO DIRBINIŲ GAMINTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

DAILIŲJŲ MEDŽIO DIRBINIŲ GAMINTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis

Vilnius, 2008

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

*Parengta Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis,
įgyvendinant projektą Nr. BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0156
„Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“*

*Standarto rengimą koordinavo Profesinio mokymo metodikos
centro Standartų ir mokymo programų skyrius*

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro
2008 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2001/A1-222

DAILIŲJŲ MEDŽIO DIRBINIŲ GAMINTOJO RENGIMO STANDARTAS

I. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO REKVIZITAI

1. Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis.
2. Valstybinis kodas – S321507.
3. Suteikiama kvalifikacija – dailiųjų medžio dirbinių gamintojas.
4. Bazinis išsilavinimas – pagrindinis.

II. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO TURINYS

5. Trumpas profesinės veiklos aprašymas:

5.1. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojo rengimo standartas (toliau – Standartas) parengtas atsižvelgiant į darbo rinkos pokyčius, Standarto rengimo grupės atliktus kvalifikacijų tyrimo rezultatus bei remiantis kitų šalių patirtimi. Šis Standartas – pagrindas trečiojo profesinio išsilavinimo lygio mokymo programai rengti.

5.2. Standartas apibrėžia minimalius dailiųjų medžio dirbinių gamintojo reikalavimus darbui šiose pagrindinėse veiklos srityse: pasirengimas gamybai; dailiųjų medžio dirbinių gamyba; dailiųjų medžio dirbinių taisymas.

5.3. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojas derina eskizus su užsakovu; piešia dailiųjų medžio dirbinių eskizus; pasirenka ir apskaičiuoja medžiagas; išmano medžiagų rūšis, savybes, paskirtį; komplektuoja įrankius; paruošia įrankius ir stakles darbui; saugiai dirba rankiniais, drožybos, elektriniais, benzininiais, pneumatiniiais, akumulatoriniais įrankiais bei medžio apdirbimo staklėmis; paruošia ruošinius; taiko klijavimo technologijas; gamina suvenyrus, dailiuosius taikomosios ir dekoratyvios paskirties medžio dirbinius, liaudies ir mažosios architektūros medžio detales; modeliuoja formas ir drožia ornamentus; sujungia detales į gaminius; paruošia medinius paviršius apdailai ir juos apdailina. Taiso dailiuosius medžio dirbinius: taiso detales, junginius, atnaujina apdailines dangas.

5.4. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojas dirba savarankiškai arba kolektyve. Jis turi puikią galimybę tapti tautodailininkų sąjungos nariu ir dalyvauti mugėse, kūrybiniuose seminaruose, pleneruose, parodose, konkursuose.

5.5. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojo darbo sėkmę lemia profesinės žinios ir praktiniai įgūdžiai, siekimas tobulinti profesinę veiklą.

5.6. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojui reikalingos šios asmeninės savybės: kruopštumas, darbštumas, sąžiningumas, iniciatyvumas, kūrybingumas, imlumas.

6. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojo tikslas – gaminti dailiuosius medžio dirbinius.
  7. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojo veiklos sritys, kompetencijos pateikiamos Standarto 1 priede.
  8. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojo kompetencijų ribos, mokymo tikslai, kompetencijų vertinimas pateikiami Standarto 2 priede.
  9. Sėkmingam dailiųjų medžio dirbinių gamintojo darbui reikalingi šie bendrieji gebėjimai:
    - 9.1. kūrybiškumas;
    - 9.2. atsakingumas;
    - 9.3. organizuotumas;
    - 9.4. savarankiškumas priimant sprendimus;
    - 9.5. kolektyvinis darbas;
    - 9.6. matematinis raštingumas;
    - 9.7. kompiuterinis raštingumas.
  10. Baigiamasis kvalifikacijos vertinimas:
    - 10.1. Dailiųjų medžio dirbinių gamintojo kvalifikacija suteikiama mokiniui, baigusiam visą mokymo programą, įgijusiam Standarte apibrėžtas kompetencijas ir gavusiam teigiamą baigiamąjį kvalifikacijos įvertinimą.
    - 10.2. Vadovaujantis Standarte įvardytais kompetencijų vertinimo kriterijais tikrinamos ir įvertinamos:
      - 10.2.1. mokymo procese – visos Standarte apibrėžtos kompetencijos;
      - 10.2.2. baigiamojo kvalifikacijos vertinimo metu – pasirinktos kompetencijos pirmenybę teikiant šioms kompetencijoms: parinkti medieną; saugiai dirbti įrankiais ir įrengimais; gaminti dailiuosius taikomosios paskirties medžio dirbinius; gaminti dailiuosius medžio dekoratyvios paskirties dirbinius; užbaigti dirbinius; įvertinti dirbinių defektus; pašalinti defektus.
    - 10.3. Baigiamojo kvalifikacijos vertinimo organizavimą ir vykdymą, dokumentų išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.
-

**DAILIŪJŲ MEDŽIO DIRBINIŲ GAMINTOJO
VEIKLOS SRITYS IR KOMPETENCIJOS**

Veiklos sritys	Kompetencijos
1. Pasirengimas gamybai	1.1. Derinti užsakymą 1.2. Piešti dailiųjų medžio dirbinių eskizus 1.3. Parinkti medieną 1.4. Ruošti darbui įrankius ir stakles 1.5. Saugiai dirbti įrankiais ir įrengimais
2. Dailiųjų medžio dirbinių gamyba	2.1. Paruošti ruošinius 2.2. Gaminti suvenyrus 2.3. Gaminti dailiuosius taikomosios paskirties medžio dirbinius 2.4. Gaminti dailiuosius medžio dekoratyvios paskirties dirbinius 2.5. Gaminti liaudies ir mažosios architektūros medžio dirbinių detales 2.6. Užbaigti dirbinius
3. Dailiųjų medžio dirbinių taisymas	3.1. Įvertinti dirbinių defektus 3.2. Paruošti dirbinius taisymui 3.3. Pašalinti defektus

**DAILIŲ MEDŽIO DIRBINIŲ GAMINTOJO KOMPETENCIJŲ RIBOS, MOKYMO TIKSLAI IR
KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS**

Veiklos sritys	KOMPETENCIJŲ APIBŪDINIMAS		Mokymo tikslai	KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
1. Pasirengimas gamybai	1.1. Derinti užsakymą	Suvenyrų, dailių taikomųjų ir dekoratyvių medžio dirbinių, liaudies architektūros ir mažosios architektūros paminklų asortimentas, formos, dekoras. Ikonografijos simbolių ypatumai. Informacijos šaltiniai: kompiuteris, literatūra, muziejai, parodos.	1.1.1. Suprasti dailių medžio dirbinių raidą 1.1.2. Žinoti šiuolaikines dailių medžio dirbinių vystymosi kryptis 1.1.3. Žinoti ikonografijos ypatumus 1.1.4. Teikti užsakovui informaciją apie gaminamą dirbinį	Apibūdinta dailių medžio dirbinių istorija ir šiuolaikinės vystymosi kryptys. Paašikinti ikonografijos ypatumai. Įvertinta ir apibūdinta informacija apie gaminamą dirbinį.
	1.2. Piešti dailių medžio dirbinių eskizus	Priešmo priemonės ir įrankiai, kompiuteris. Kompozicijos dėsniai. Konstravimo pagrindai. Dailių medžio dirbinių formos ir dekoras. Eskizai. Piešiniai.	1.2.1. Taikyti komponavimo dėsnius komponuojant dailių medžio dirbinių formą ir dekorą 1.2.2. Išmanyti medžio konstravimo pagrindus 1.2.3. Komponuoti medį su kitomis medžiagomis (metalu, tekstile, oda, stiklu) 1.2.4. Piešti drožybės ornamentus 1.2.5. Perteikti trimačių daiktų formą, dekorą, apšvietimą, medžiagiškumą	Pritaikyti ir paašikinti kompozicijos dėsnius komponuojant dailių medžio dirbinių formą ir dekorą. Paašikintos medžio konstravimo taisyklės, detalių jungimo būdai. Nupiešti dailių medžio dirbinių eskizai ir piešiniai.
1.3. Parinkti medieną		Medžių rūšys: spygliuočiai, lapuočiai, egzotinės. Medienos sandara, savybės, ydos. Medienos drėgnumas. Užlaidos. Medienos kiekis.	1.3.1. Pažinti medžių rūšis 1.3.2. Išmanyti medienos sandarą, savybes 1.3.3. Nustatyti medienos ydas 1.3.4. Vertinti medienos džiovinimo kokybę	Atpažintos medžių rūšys. Apibūdinta medienos sandara ir savybės. Įvardytos medienos ydos. Įvertinti medienos džiovinimo kokybiniai defektai.

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Mokymo tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	1.4. Ruošti darbai įrankius ir stakles	Rankiniai, drožybos, benzininiai, elektriniai, pneumatiniai, akumuliatoriniai įrankiai, medžio apdirbimo staklės	1.3.5. Nustatyti medienos apdirbimo užlaidas 1.3.6. Apskaičiuoti medienos kiekį	Nustatytos medienos apdirbimo užlaidos. Apskaičiuotas medienos kiekis. Racionaliai parinkta mediena.
	1.5. Saugiai dirbti įrankiais ir įrengimais	Ekologijos, gamtosaugos, darbų saugos, elektrosaugos, priešgaisrinės apsaugos, pirmosios medicininės pagalbos reikalavimai. Saugūs darbo būdai.	1.4.1. Išmanyti medžio apdirbimo rankinių, drožybos, benzininių, elektrinių, pneumatinių, akumuliatorinių įrankių ir staklių naudojimo galimybes ir konstrukciją 1.4.2. Parinkti įrankius ir stakles konkrečiam darbui 1.4.3. Ruošti darbai rankinius, drožybos, benzininius, elektrinius, pneumatinius, akumuliatorinius įrankius ir stakles 1.5.1. Išmanyti ekologijos, gamtosaugos, elektrosaugos ir priešgaisrinės apsaugos reikalavimus 1.5.2. Žinoti saugaus darbo taisyklės 1.5.3. Parinkti ir taikyti asmeninės saugos priemones 1.5.4. Taikyti saugaus darbo būdus dirbant medienos apdirbimo įrankiais ir staklėmis 1.5.5. Teikti sau ir aplinkiniams pirmąją medicininę pagalbą	Paašikintos medžio apdirbimo rankinių, drožybos, benzininių, elektrinių, pneumatinių, akumuliatorinių įrankių naudojimo galimybės ir konstrukcija. Sukomplektuoti įrankiai ir parinktos staklės dirbinio gamybai. Paruošti visi darbai reikalingi įrankiai ir nustatytas staklių darbo režimas. Išsardyti ir apibūdinti ekologijos, gamtosaugos, elektrosaugos ir priešgaisrinės apsaugos reikalavimai. Paašikintos saugaus darbo taisyklės. Parinktos ir pritaikytos asmeninės saugos priemonės. Atliekant praktinę užduotį pademonstruoti saugaus darbo būdai. Suteikta pirmoji medicininė pagalba.
2. Dailiųjų medžio dirbinių gamyba	2.1. Paruošti ruošinius	Operacijos: pjovimo, obliavimo, klijavimo	2.1.1. Išmanyti klijavimo technologijas 2.1.2. Atlikti klijavimo operacijas 2.1.3. Atlikti ruošinių paruošimo rankines ir mechanines operacijas	Paašikintos klijavimo technologijos. Pagaminti klijuoti ruošiniai. Paruošti ruošiniai rankiniu ir mechaniniu būdu.

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Mokymo tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
2.2. Gaminti suvenyrus	Suvenyrai: verpstės, dėžutės, juostinės, rankšluostinės, stogastulpiai, koplustulpiai, šaukštai, padėklai, kaukės, skulptūrėlės, lazdos ir kt.	2.2.1. Žinoti suvenyrų įvairovę 2.2.2. Išmanyti suvenyrų gamybos ypatumus, ornamentus 2.2.3. Drožti dirbinių formas 2.2.4. Drožti ornamentus	Išnagrinės ir apibūdintos suvenyrų įvairovė ir gamybos technologijos. Pademonstruota atliekant užduotį suvenyrų formų ir ornamentų drožyba. Pagaminti suvenyrai.	
				2.3. Gaminti dailiuosius taikomosios paskirties medžio dirbinius
2.4. Gaminti dailiuosius medžio dekoratyvios paskirties dirbinius	Taikomosios paskirties medžio dirbiniai: pirties reikmenys, klumpės, baldų detalės, veidrodžio rėmai ir kt.	2.3.2. Susipažinti su mozaikos dekoravimo technikos 2.3.3. Išmanyti dailiųjų taikomosios paskirties medžio dirbinių drožybos technologijas 2.3.4. Drožti dailiuosius taikomosios paskirties medžio dirbinius	Apibūdinta dailiųjų dekoratyvios paskirties medžio dirbinių pritaikymo aplinka, medžio derinimo galimybės su kitomis medžiagomis. Apibūdintos dailiųjų dekoratyvios paskirties dirbinių drožybos technologijos ir pademonstruotas jų taikymas. Pagamintas dailusis dekoratyvios paskirties medžio dirbiny.	
				2.4. Gaminti dailiuosius medžio dekoratyvios paskirties dirbinius
2.5. Gaminti liaudies ir mažosios	Liaudies architektūros medžio dirbinių detalės; pastatų dekoratyvios detalės, vartai ir kt.	2.5.1. Žinoti liaudies ir mažosios architektūros medžio dirbinių asortimentą	Išvardyti liaudies ir mažosios architektūros medžio dirbinių, palyginti jų etniniai požymiai.	

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Mokymo tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	architektūros medžio dirbinių detales	Mažosios architektūros medžio dirbinių detalės: kryžių, stogastulpių, koplytstulpių, koplytėlių.	2.5.2. Analizuoti architektūros medžio dirbinių etninius skirtumus 2.5.3. Derinti kiaurapjūvę drožybą su kitomis drožybos rūšimis 2.5.4. Išmanyti liaudies ir mažosios architektūros medžio dirbinių ypatumus 2.5.5. Ruošti kiaurapjūvės drožybos lekalus, šablonus 2.5.6. Gaminti liaudies ir mažosios architektūros medžio dirbinių detales	Apibūdinti drožybos deriniai. Paruošti kiaurapjūvės drožybos lekalai, šablonai. Apibūdintos architektūros medžio detalių drožybos technologijos ir pritaikytos konkrečioje užduotyje. Pagamintos liaudies ir mažosios architektūros medžio dirbinio detalės.
	2.6. Užbaigti dirbinius	Dailiųjų medžio dirbinių surinkimo būdai, medžiagos, tvirtinimo detalės, įrankiai, įranga. Surinkimo operacijos. Medinių paviršių paruošimo apdailai būdai, medžiagos, operacijos. Apdailos technikos, medžiagos, būdai.	2.6.1. Taisant detalių surinkimo būdus parinkti surinkimo darbų medžiagas, tvirtinimo detales 2.6.2. Paruošti surinkimo darbų įrankius, įranga 2.6.3. Atlikti surinkimo operacijas 2.6.4. Atlikti medinių paviršių paruošimo apdailai operacijas 2.6.5. Išmanyti apdailos technikas, medžiagas ir būdus 2.6.6. Padengti medinius paviršius apdailos medžiagomis	Paašikinti detalių surinkimo būdai. Parinktos surinkimo darbų medžiagos, tvirtinimo detalės. Paruošti surinkimo darbų įrankiai, įranga. Surinkti dirbiniai. Paašikinti medinių paviršių paruošimo apdailai būdai. Parinktos medinių paviršių paruošimo medžiagos. Paruošti mediniai paviršiai apdailai. Apibūdintos apdailos technikos. Išvardytos ir parinktos apdailos medžiagos. Padengti paviršiai apdailos medžiagomis.
3. Dailiųjų medžio dirbinių taisymas	3.1. Įvertinti dirbinių defektus	Defektų rūšys, atsiradimo priežastys, taisymo būdai	3.1.1. Žinoti ir atpažinti dailiųjų medžio dirbinių defektus 3.1.2. Nustatyti defektų atsiradimo priežastis	Išvardyti ir atpažinti dailiųjų medžio dirbinių defektai. Įvardytos atsiradimo priežastys. Parinkti defektų taisymo būdai.

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Mokymo tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	3.2. Paruošti dirbinius taisymui	Dirbinio išardymo operacijos. Taisymo priemonės: konstrukcinės, kljjavimo, apdailos medžiagos, tvirtinimo detalės, įrankiai, įranga. Pažeistų detalių paruošimo operacijos.	3.1.3. Parinkti defektų taisymo būdus	Išardyti sugadinti dalieji medžio dirbiniai. Sukomplektuotos daliųjų medžio dirbinių taisymo priemonės. Paruoštos pažeistos detalės taisymui.
			3.2.1. Atlikti sugadintų daliųjų medžio dirbinių išardymo operacijas	
			3.2.2. Komplektuoti daliųjų medžio dirbinių taisymo priemones	
	3.3. Pašalinti defektus	Taisomos arba keičiamos sugadintos dalys: detalės, junginiai, apdailinės dangos	3.2.3. Paruošti pažeistas detales taisymui	Pateiktuose dirbiniuose sutaisytos arba pakeistos detalės, sutaisyti junginiai, atnaujintos apdailinės dangos
			3.3.1. Taisyti arba pakeisti detales	
			3.3.2. Taisyti junginius	
			3.3.3. Atnaujinti apdailines dangas	

Spausdino UAB „JUDEX“
Europos pr. 122, LT-46351 Kaunas
Tel./faks. (8~37) 34 12 46
www.judex.lt
Tiražas – 100 vnt. Užsakymo Nr. 7612

Išleido

PROFESINIO
MOKYMO
METODIKOS
CENTRAS

www.pmmc.lt